

**2005 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE
KANUN TASARILARI İLE 2003 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİN HESAP KANUNU TASARILARININ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

23.11.2004

İÇİNDEKİLER

- TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; konuşan bütün arkadaşlarımız, tarım sektörünün sorunlarını gayet güzel bir şekilde ortaya koydular. Özellikle Sayın Gürol Ergin'in konuşmasından sonra belki de söylenecek fazla bir şey kalmadı. Ben, yine de, bu bütçe üzerinde tarım sektörünün sorunları hakkında konuşmak istiyorum.

Tarımın Türkiye ekonomisindeki yerini hepimiz biliyoruz, gayri safî millî hâsıladaki payı hâlâ önemli ölçüde fazla. 2004 yılında yüzde 11,6'lık payın 2005 yılında yüzde 10,9'a düşmesi planlanıyor ve Türkiye'de nüfusun ve istihdamın yaklaşık yüzde 33-35'i tarım sektöründedir. Avrupa Birliğiyle kıyaslarsak, bunlar, son derece yüksek rakamlardır. Avrupa Birliğinde, gayri safî millî hâsıla içerisinde tarımın payı yüzde 2'nin altındadır. Yine, Avrupa Birliğinde, istihdamdaki nüfus yüzde 5'ler düzeyindedir, hatta, yüzde 5'in altındadır. Bu çerçevede konuyu değerlendirirsek, tarım sektörünün gayri safî millî hâsıladaki payının giderek azalması son derece normal bir gelişmedir. Yine, tarım sektöründeki nüfusun ve istihdamın toplam içindeki payının azalması da doğal bir gelişmedir, olması gereken odur; çünkü, sanayi sektörünün ve hizmetler sektörünün ekonomide gelişmesine paralel olarak tarım sektörünün büyüklüğü azalacaktır.

Bu gelişme doğal olmakla birlikte, tarım sektörünü kendi iç yapısı içerisinde değerlendirdiğimizde, tarım sektöründeki gidişin iyi olmadığını görüyoruz. Bütün ülkeler tarım sektörünü destekliyor, Türkiye de kendince birtakım destekler vermeye çalışıyor; ancak, Türkiye'deki destekleri yıllar itibariyle değerlendirdiğimizde, Türkiye'de tarıma verilen desteklerin giderek azaldığını ve bu azalmanın etkisinin tarım sektöründe üretim azalışı şeklinde gerçekleştiğini görüyoruz.

Türkiye'de tarımsal destekleri, 2000 öncesi destekler ve 2000 sonrasındaki destekler diye ikiye ayırmak gerekir. Bildiğiniz gibi, Türkiye, 1999 yılı sonundan itibaren IMF ve Dünya Bankası destekli bir program uygulamaya başlamıştır. Bu program içerisinde tarım ayrı bir şekilde düzenlenmiştir ve bu program, kendince, tarımı çok farklı bir şekilde ele almıştır. Bu ele alma sonucunda tarımın bugün geldiği durumu programla birlikte değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum.

Bu değerlendirmeyi yapmadan önce, tarım sektöründe 1999-2002 yılları arasında yapılan desteklemelerin bu sektöre etkisinin ne olduğu konusunda Dünya Bankasının bir

raporundan söz etmek istiyorum size. Dünya Bankası raporu 9 Mart 2004 tarihinde yayımlanmıştır. Raporun başlığı “Tarım sektörü destekleme reformunun etkileri.” Buradan belirli cümleleri alarak sizlerin dikkatinize sunmak istiyorum.

Bu raporda ilk cümle şu: “Programın üç yıllık uygulama süreci içinde tarımsal destekleme reformları çiftçilere yapılan malî transferleri 4,3 milyar dolar indirerek, malî istikrar önlemlerine önemli bir katkıda bulunmuştur.” Yine bir başka cümle: “Tarımsal destekleme reform programı malî istikrara önemli ölçüde destek olmuştur. 2002’ye gelindiğinde tarımsal desteklerdeki kesintiler 5,5 milyar dolar, doğrudan gelir desteği uygulamasının devreye sokulmasıyla birlikte tarımsal transferlerin maliyetini gayri safî millî hâsılanın yüzde 2,3’ü oranında azaltmış bulunuyordu. Bu durum, hükümetin yüzde 6,5’lik bütçe fazlası hedefine ulaşmasına üçte 1 oranında katkıda bulunmuştur.” Değerli arkadaşlar, yüzde 6,5 faiz dışı fazlanın üçte 1’i tarımsal desteklemelerin azaltılmasından karşılanmıştır.

Uluslararası standartlar açısından bakıldığında, tarım kesiminden yapılan kesintilerin büyüklüğü -tarım kesimine yapılan transferler üçte 2 oranında, rakamla ifade edersek 4,3 milyar dolar düzeyinde kesintiye uğramıştı- ve bu kesintilerin kalitesi, gerçekten etkileyicidir. 2002’nin sonuna geldiğimizde reform programı, tarımsal sübvansiyonların malî yükünü 5,5 milyar dolar azaltarak 600 milyon dolara indirmişti; bu, gayri safî millî hâsılanın yüzde 2,7’si oranında bir tasarruf anlamına gelmektedir.

Yine, bir başka cümle “Doğrudan gelir desteği ödemeleri Türk çiftçisinin tarımsal sübvansiyonlardaki kesintilerden ötürü uğramış oldukları gelir kaybını yüzde 50 oranında telafi etmiştir.” Tarımsal sübvansiyonlar, kesintiler, tüketici fiyatlarını düşürüp, girdi fiyatlarını artırmış, böylece, her ikisini de dünya fiyatları ortalamasına yaklaştırmıştır. 1999-2002 yılları arasında tarımsal fiyatlar reel olarak yüzde 13 azalmıştır.

Tek tek maddeler açısından bakıldığında çiftçilere sağlanan destekteki bu düşüşte en büyük rolü, özellikle, hububat, şeker ve tütün oynamıştır. Hayvancılıktaki üretim düşüşü yüzde 10, gübreli ilaç kullanımında yüzde 30’luk düşüş, tarımsal kredi hacmi üçte 1’e düştü, ekili alanlarda azalma, bu şekilde devam ediyor. Bu rapor 2004 yılında düzenlenmiş Dünya Bankası raporudur ve 1999-2002 yılları arasında IMF ve Dünya Bankası destekli reform adı altında uygulanan tarımsal sektördeki politikaların tarım sektörüne etkisini gösteriyor.

2003 yılından sonra ne oldu diye baktığımızda, karşımıza şöyle bir tablo çıkıyor: 2003 yılı Adalet ve Kalkınma Partisinin hükümetteki ilk yılıdır. 2003 yılında tarımsal desteklerin gayri safî millî hâsıladaki payı önceki yıllara oranla çok fazla değişmiş değil. 2004 yılında hemen hemen aynı, 2005 yılında hemen hemen aynı. Bakın, 2004 yılı tarımsal destekleme ödeneklerinin gayri safî millî hâsıla payı yüzde 0,77, bütçe ödeneği de yılsonu 0,75 öngörülüyor. 2005 yılında bir miktar azalış var, yüzde 0,72, 2003 yılında, bu oran da yüzde 0,79. Ekonomi 2004 yılında yüzde 10 büyüyor, 2005 yılında ekonominin yüzde 5 büyümesi öngörülüyor; ancak, 2004 yılından 2005 yılına tarımsal destek ödeneklerindeki artış yüzde 8,4; yani, büyümeden tarım sektörüne pay verilmiyor, büyümeyi, deflatörü üst üste koyarsanız yüzde 13,4 eder, bütçenin ödeneklerinin nominal artış oranının çok altında bir artış var tarım sektörünü destekleme ödeneklerinde.

Ayrıca, doğrudan gelir desteği ödemeleri bir yıl gecikmeli olarak yapılıyor. Halen, 2004 yılı ödemeleri yapılmış değil. 2004 yılının aralık ayında çok küçük bir rakamın

ödeneceğini Sayın Bakan konuşmasında ifade ediyor. Yani, çiftçi iki kere kaybediyor; bir zaten büyümeden pay alamıyor, eskiye kıyasla tarımsal destek ödemeleri son derece azalmış, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri 1999-2002 arasındaki azalmayı eleştirerek, tarım sektörünün düştüğü hali eleştirerek iktidara gelmiş olmasına rağmen, ondan daha iyi bir tablo yaratamamış, tersine, daha kötüye giden bir tabloyu ortaya koymuştur; çiftçi oradan kaybediyor, bir de, doğrudan gelir desteği ödemelerini geç alarak da kaybediyor.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, hükümetin kabul etmek üzere olduğu bir tarım stratejisi var, 2006-2010 yıllarını kapsayan. Bunun ipuçlarını Sayın Bakan konuşmasında verdiler. Buna göre, tarımsal destek ödemeleri gayri safî millî hâsılanın yüzde 1'ile sınırlanacak; yani, bugünkü yüzde 0,7'lik, 0,8'lik oranın üzerine, belki, biraz daha fazla olabilecek; ama, gayri safî millî hâsılanın yüzde 1'ini geçmeyecek. Bunu, Sayın Bakan konuşmasında biraz övünerek anlatıyor, ben, bunun üzülecek bir durum olduğu kanaatindeyim. Avrupa Birliğinin, Amerika Birleşik Devletlerinin tarım sektörüne verdiği destekler ile Türkiye'nin verdiği destekleri yan yana getirdiğimizde, bizim, Avrupa Birliğinin ortak tarım politikasına uyum bağlamında tarımsal destekleri azaltmamızın övünülecek bir durum değil, üzülecek bir durum olduğu kanaatindeyim. O ülkelerin desteklediği ürünlerin dünya fiyatlarıyla, Türkiye desteklemediği ürünlerle veya daha az desteklediği ürünlerle yarışmak zorunda kalacaktır. Ne kadar yarışabilir, sizlerin takdirine sunuyorum. Bu, son derece yanlıştır. Bu tarımsal destek stratejisini hükümet gözden geçirmek zorundadır.

Tarım sektöründe, bu politikaların sonucu olarak büyüme yok artık. Bakın, büyüme rakamlarına bakalım, 2003 yılı büyümesini yüzde 5,9 olarak görüyoruz; ama, tarım sektörü yüzde 2,5 küçülmüş. 2004 yılında, gayri safî millî hâsılanın büyüme oranı yüzde 10; ama, tarım sektörünün büyümesi yüzde 3,1, çok aşağıda. 2005 yılı hükümetin program hedefi, büyüme oranı biliyorsunuz yüzde 5, tarım sektörü ise yüzde 1,7 küçülüyor. Tarım sektöründe, hükümet, 2005 yılında büyüme değil, küçülme öneriyor. Tarım sektörünün hava şartlarına bağlı olmasını hükümet gerekçe olarak gösterebilir; ama, tarım sektöründe uygulanan politikaların, bu küçülme üzerinde son derece etkili olduğunu bilmemizde fayda var.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; birkaç ürüne ilişkin uygulamayı değerlendirmek istiyorum. Hepinizin bildiği gibi, tarım sektörünü etkileyen don olayları yaşandı. Don olaylarının en büyüğü de, bu yıl, nisan ve mayıs aylarında Karadeniz Bölgesinde yaşandı ve fındık ürünü önemli ölçüde etkilendi. Don öncesi yaklaşık 700 bin ton olarak tahmin edilen rekolte, don sonrasında yapılan tahminlere göre yarı yarıya azalmış olup 350 bin tonluk bir fındık ürünü beklenmektedir bu yıl. Son derece önemli; Doğu Karadeniz'de, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon illerini etkileyen, Batı Karadeniz'de etkisi son derece az olan, kısmen Bartın'da olan bir afet, tabii afet. Hükümet ne yapmıştır; toplam 47 ilde afetten etkilenen çiftçiye yardımda bulunmak üzere 46 trilyon liralık bir ödeneği illere göndermiştir. Bunun, fındıkta dondan etkilenen 4 ile dağılımı şöyle, Giresun, Ordu, Samsun, Trabzon'a, bu 46 trilyon liranın 43 trilyon lirası gönderilmiştir; yani, önemli kısmı bu dört ilde gönderilmiştir. Ancak, rakamları biraz müsaade ederseniz irdelemek istiyorum. Bakın, bir kere zararın toplam miktarının tespitinde bir hata var. Dört ilde toplam zarar bedeli 626 trilyon lira olarak belirlenmiştir. Giresun 141 trilyon lira, Ordu 320 trilyon lira,

Samsun 74 trilyon lira, Trabzon 90 trilyon lira. Bu zararın iller itibariyle dağılımını alırsak, zararın yüzde 22,6'sı Giresun'da, yüzde 51,1'i Ordu'da, yüzde 11,9'u Samsun'da ve yüzde 14,4'ü de Trabzon'dadır. Ödenmesi gereken miktar, zarar karşılığı ödenmesi gereken miktar ise 312 trilyon liradır. Yani, hükümet 673 trilyon liralık zarar olduğunu kabul ediyor, ancak, ben bunun 312 trilyon lirasını karşılayacağım diyor, bunu da bir yasaya dayandırıyor, 2090 sayılı Yasa belli şartlar öngörmüş, bu şartlara göre, ben, bu zararın ancak 312 trilyon lirasını karşılayacağım diyor. Bunun iller itibariyle dağılımı da şöyle: Giresun 80 trilyon lira, Ordu 160 trilyon lira, Samsun 33 trilyon lira ve Trabzon 17 trilyon lira. Ödeme yapılacak çiftçi sayısı da, bu dört ilde 134 950. Şimdi, ödenen miktarları kendi içinde oranlıyorum, Giresun'a yüzde 27,5 yapılacak yardımın, ödenecek rakamın yüzde 27,5'u Giresun'a ödeniyor, oysa toplam zararın yüzde 22,6'sı Giresun'daydı. Ordu'nun toplam zarar içindeki payı yüzde 51,1 idi; ama, ödemede, bir küçük fark var, yüzde 54,9'unu alıyor. Samsun'un zarar içerisindeki payı yüzde 11,9, ödeme miktarı başa baş gözüküyor, yüzde 11,6. Trabzon'un zarar içindeki payı yüzde 14,4, ödenen miktar içindeki payı ise yüzde 5,9.

Sayın Bakanım sormak istiyorum; bir kere fıındıktaki toplam rekolte yaklaşık 350 bin ton azaldığına göre, sizin 626 trilyon liralık zarar tahmininiz, zarar tespitiniz 350 bin ton fıındığın karşılığı mıdır? Yanıtı ben vereyim; kesinlikle değil. 350 bin ton fıındığın bugün fiyatını alın hesaplayın, bunun, 626 trilyon liranın çok üzerinde olduğunu göreceksiniz. Bir kere, zararın toplam miktarının tespitinde il müdürlükleriniz gerçekçi davranmamıştır, gerçekçi tespit yapmamıştır.

İki, bu tespitler iller itibariyle eşit kriterler esas alınarak da yapılmamıştır. Diyeceksiniz ki, 2090 sayılı yasa kriterleri ortaya koymuştur, iller de bu kriterleri esas almıştır. Sayın Bakanım, bakın, toplam zararın yüzde 14,4'ü Trabzon'dadır, ancak, Trabzon'daki zararın neredeyse üçte 1'ini ancak karşılarım diyorsunuz, yüzde 5,9'unu. Sizin Trabzon'da uyguladığınız kriterlerle diğer illerde uyguladığınız kriterler birbirinden farklıdır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı illerden gelen raporları aynen kabul etmek zorunda mıdır Sayın Bakanım? Bu zarar tespitleri yanlıştır, bu zarar tespitlerini, derhal, yeniden yaptırmanız gerekmektedir. Açık ve net bir adaletsizlik, bir yanlışlık söz konusudur, Tarım Bakanlığı eğer illerden gelen raporları onaylama merciiyse, hiçbir şey yapmaz diyorsanız, ben, Tarım Bakanlığının fonksiyonunun ne olduğunu, görevinin ne olduğunu sizlere sormak isterim.

Fıındıkta don olayı yaşandı, üretici son derce zor şartlar içerisinde. Yaklaşık 800 trilyon ile 1 katrilyon lira arasında bir zarar söz konusudur fıındık nedeniyle ekonomide ve bu zarar, sadece tarım sektörüyle sınırlı kalmayacak, etkisini zincirleme olarak diğer sektörlerde de hissettirecek. Tarım sektörüne girecek bu para, ekonomiye bu sene girmiyor ve etkisini diğer sektörlerde de hissettirmeye başladı, bölgesel bir ekonomik kriz söz konusudur Sayın Bakanım. Fiskobirlik'in elinde 2001 yılı ürününden 104 bin ton fıındık vardı, normalde, hava şartlarının normal gitmesi halinde yağlığa gidecek olan fıındık, don olması nedeniyle değer kazanmış ve Fiskobirlik tarafından piyasaya sürülmüştür. 300 trilyon liraya yakın bir gelir elde edilmiştir; ancak, Fiskobirlik'in elde ettiği bu gelirin bir kısmı kendisinde bırakılmış, yüzde 80'i ise Hazineye aktarılmıştır Fiskobirlik'in borçlarına mahsuben.

Sayın Bakanım, değerli komisyon üyeleri; normal şartlarda yağlığa gidecek olan, bir değer ifade etmeyecek olan fındığın don nedeniyle değer ifade etmesi, 300 trilyon liralık bir gelirin Fiskobirlik ve Hazine'nin kasasına girmesi, bunun yaklaşık 220 trilyon lirasının Hazineye bırakılmış olması halinde yapılması gereken nedir; bunu, alıp üreticiye aktarmaktır; ama, hükümetimiz öyle yapmamıştır. Üreticinin hakkı olan 220 trilyon lirayı üreticiye vermemiştir ve 4 ilde verilen, üreticiye yapılan ödemenin toplam miktarı da sadece ve sadece 43 trilyon liradır, onu da adaletsiz bir şekilde yapmıştır.

Değerli arkadaşlar, bu, fındıktaki örnek. Pamukta da durum çok farklı değildir. Pamuk can çekişiyor. Pamuk üretimi yıldan yıla azalıyor. Pamukta verilen desteklerin diğer ülkelerle kıyaslamasını arkadaşlarımız yapacaklardır, ben onlara girmiyorum, hemen her yıl burada tarım konuşulurken, pamuk da konuşuluyor, pamuk üretiminin yıldan yıla azaldığı söyleniyor, pamuk üreticisi bir çözüm bulmak için Bakanlardan umudunu kesmiş, Başbakan'a ulaşmaya çalışıyor; ama, Sayın Başbakan'a da ulaşamıyor. Bakın, şu rapordan, tarımdaki, pamuktaki üretim rakamlarını size vermek istiyorum, pamuktaki durumun ne kadar kötü olduğunu göreceksiniz. Pamuğun yıllar itibarıyla üretim miktarı şu: 2001 yılında 914 bin ton, 2002 yılında 988 bin ton, 2003 yılında 849 bin ton, 2004 yılında 871 bin ton, 2005 yılı projeksiyonu nedir bilemiyorum. Yıldan yıla bir azalma var. 2002 yılında, 2001 yılına kıyasla olan artış, zannediyorum, 2001 yılında bir miktar prim desteğinin iyileşmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Primi biraz daha artırırsanız, pamuğu kurtarmış olursunuz; ama, pamuk bu gidişle artık elden çıkmıştır. Türkiye tekstil sektörünün en güçlü olduğu ülkedir. Tekstil sektörü, Türkiye'nin diğer ülkelerle kıyaslamasında avantaja sahip olduğu bir alandır; ancak, Türkiye, tekstil sektörünü, pamuğu feda etmek suretiyle tehlikeye atmaktadır ve dışarıya bağımlı hale getirmektedir.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hükümetin acil eylem planında tarım sektörüne yönelik olarak yapmış olduğu birçok vaat vardı ve bu acil eylem planını, bir toplumsal sözleşme olarak, toplumla imzalanmış bir sözleşme olarak nitelmişti hükümetimiz. O halde, bunu değerlendirmemiz lazım. Hükümet neler vaat etmişti, neler yaptı. Bakın, 3-6 ayda tohumluk sanayi desteklenecek deniyordu, tohum kullanımı herhalde iyi durumda değil. 6 ayda ürün borsaları geliştirilecekti. 6 ayda çerçeve tarım kanunu çıkarılacaktı. 6-12 ayda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yeniden yapılandırılacaktı. 6-12 ayda tarım bilgi sistemi oluşturulacaktı. Daha doğrudan gelir desteği kayıt sistemini oluşturamadınız, önceki hükümetler oluşturamamıştı, siz de oluşturamadınız Sayın Bakanım. Transgenik bitkilere ilişkin yönetmelik çıkarılacak, bilemiyorum çıktı mı? Ekolojik, organik ürünlere ilişkin kanun çıkarılacak, 12 ayda. Hükümet 24 üncü ayını bitirdi, 3 üncü yılına girdi. Tarım ürünleri sigortası kanunu çıkarılacak ve uygulama planı hazırlanacaktı. Sayın Gürol Ergin değindi. Daha, burada, şu tabloda sayacağım çokça taahhüt var, bunların hepsinde de, aşağı yukarı 6 ay, 12 ay gibi, birkısımında da sürekli denilmek suretiyle, sürekli devrim gibi bir sürekli tarım reformu, sürekli faaliyet, sürekli çalışma gibi bir mesaj veriliyor; ama, bunların hiçbirinin gerçekleşmediğini görüyoruz.

Son cümlelerim şu: Uygulanan IMF politikalarının, gerçekten, tarım sektörünü dikkate almadığını görüyoruz. IMF politikalarıyla bizim tarım sektörünü ayakta tutmamız mümkün değildir. IMF'nin birinci önceliği faiz dışı fazlayı tutturmadır, Türkiye'nin borç ödeme kabiliyetini devam ettirebilmek için yüzde 6,5 oranında bir faiz dışı fazla vermesi zorunludur; ama, gördüğünüz gibi faiz dışı fazlaya en büyük katkıyı veren iki kalemden

birisi de tarım sektörüdür; ama, böyle gidersek, tarım sektörü ve çiftçi ayakta kalmayacak, yerlere serilecek, sizlerin takdirine sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

.....
.....

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi.

MEHMET ÂKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakana sorularım şunlar: Geçen yıl bütçe görüşmeleri sırasında Köy Hizmetlerinin makine parkının yüzde 67'sinin köy yolları yerine bölünmüş yollarda çalıştığını ifade etmiştiniz. Bu yıl bu araçların oranı nedir? Köy Hizmetlerinin araç parkından bölünmüş yollarda veya otoyollarda çalışan araçların sayısı veya toplama olan oranı nedir?

Tüm tarımsal destek ödenekleri, 2005 yılı bütçesinde, 2004 yılına kıyasla yüzde 8,4 oranında artmaktadır. Bu çerçevede bu artışın alt dağılımına baktığımızda çaydaki ödeneklerin yüzde 147 oranında arttığını görüyoruz. Zor durumdaki çay üreticisine verilen bu artışın son derece doğru olduğu düşüncesindeyim. Aynı şekilde zor durumda olan diğer üreticilere, fındık, pamuk üreticilerine bu oranda olmasa bile, bu oranın biraz daha altında bir artış vermeyi düşünüyor musunuz?

Fiskobirlik'in 2001 yılı ürününden stoklarında olup, normal olarak yağlığa gitmek üzere ayırdığı yaklaşık 104 bin ton fındığın satılması nedeniyle Hazineye intikal ettirilen, yaklaşık 220 trilyon liralık bir bedeli fındık üreticisine, bundan dolayı uğradığı zararına karşılık olmak üzere ödemeyi düşünüyor musunuz?

Destekleme Fiyat İstikrar Fonundan tarımsal birliklere açılan kredilerin faiz oranı şu anda yüzde 25'tir. Enflasyonun geldiği düzeyler bellidir. Yüzde 25'lik faiz oranının indirilmesine her ne kadar Hazedenden Sorumlu Bakan yetkiliyse de siz de bu alanın bir ilgili bakanı olarak bu faizin indirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız, konuyu ilk Bakanlar Kurulu toplantısında bir gündem maddesi olarak gündeme getirecek misiniz?

Son sorum da, Avrupa Birliği Komisyonunun düzenlemiş olduğu Etki Raporunda Fırat ve Dicle Nehirlerinin sularının gelecekte Avrupa Birliği açısından taşıdığı öneme vurgu yapılarak, "bu suların uluslararası yönetimini Avrupa Birliği düşünmelidir" şeklinde bir değerlendirme, düzenleme var, bir tavsiye mahiyetinde. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

.....
.....

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu rakam şunun için önerilmektedir: Bütçe üzerine yapılan konuşmada belirtmiştim. Afet nedeniyle 47 ilde zarar görmüş olan çiftçilerimiz var. Bunlar için, şu anda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının belirlediği hasar tespit rakamı 673 trilyon lira ve bunun 312 trilyon lirasını ödemeyi öngörüyor. Şu ana kadar, bunun yüzde 15'i ödenmiş

durumda; 46 trilyon lira. Bunun kalan kısmı ödenmiş değil ve 2005 yılı bütçesinde de bunu karşılayacak miktarda ödenek yok; birincisi bu.

İkincisi, Fisko Birliđin 2001 yılı ürününden satıp hazineye aktardığı bir miktar var; 220 trilyon lira. Bunun, normal olarak üreticiye verilmesi gerekir; çünkü, 2001 ürünü, don olmasaydı yağlık için ayrılmıştı; bir ekonomik değer ifade etmiyordu, don nedeniyle bir değer ifade etti. Yapılması gereken, bunu gerçek sahibine, üreticiye vermektir. 220 trilyon lira da onun içindir. Eğer, bu rakamların bütçede karşılığı varsa, Hükümetimiz, Bakanlığımız bunu kabul etmesin; ama, bütçede karşılığı yoksa da, herhalde, bunun açıklamasını yarın Hükümetimiz millete yapacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.